(i) Printed Pages : 3 Roll No. ....

(ii) Questions : 7 **Sub. Code : 1 7 4 0 7**

Exam. Code : 0 0 0 5

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester

(2124)

PUNJABI

Paper : (Elective)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 90

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੱਸ ਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

   (ੳ) ਰਾਂਝਾ ਜੇਤਰਾ ਵਾਰ ਕੇ ਥਕ ਰਹਿਆ, ਲਾਹ ਅਰਲੀਆ ਛਾਉ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭੱਤਾ ਆਣ ਕੇ ਭਾਬੀ ਨੇ ਕੋਲ ਧਰਿਆ ਹਾਲ ਆਪਣਾ ਖੋਲ੍ਹ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਲੇ ਪਏ ਤੇ ਹੱਥ ਤੇ ਪੈਰ ਫੁੱਟੇ ਸਾਥੇ ਵਾਹੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਬੀ ਆਖਦੀ ਲਾਡਲਾ ਬਾਪ ਦਾ ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਹੀ ਜਾਉਂ ਦਾ ਹੈ।

   (ਅ) ਸੱਸੀ ਜਨਮ ਲਿਆ ਬਬ-ਕਦਰੇ ਮਿਸਲ ਹਿਲਾਲ ਦਰਖਸਾਂ। ਵੇਖ ਬੇਆਬ ਹੋਣ ਨਗ ਮੋਤੀ, ਮਾਣਕ ਲਾਲ ਬਦਖਜਾ। ਅਕਲ ਖਿਆਲ ਕਿਆਸੋਂ ਬਾਹਰ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਵੱਲ ਨਕਸਾਂ। ਹਾਸ਼ਮ ਆਖ ਤਰੀਫ ਹੁਸਨ ਦੀ ਸਮਸ ਮਿਸਾਲ ਜਰਅਫਸਾ। 10

2. ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ/ਥੀਮ ਲਿਖੋ :

   (ੳ) ਕਿੱਸਾ ਸੱਸੀ-ਪੁੰਨੂੰ (ਅਹਿਮਦਯਾਰ)।

   (ਅ) ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦਾ ਮਾਰ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ (ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ)। 10

3. (i) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

(ੳ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ੀਆਂ, ਸਾਧਾਂ, ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਤਾ ਏ, ਉਹ ਘਟੀਆ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜਾਨ॥

(ਅ) ਮੈਂ ਕੋਈ ਤੌਹੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ, ਮੋਮਨ ਦੋਵੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਦੀਨ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਦੀਨ ਦੇ ਰਾਖੇ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। 10

(ii) 'ਜਿਨੁ ਸਚੁ ਪਲੈ ਹੋਇ' ਨਾਟਕ ਦੇ ਕਥਾਨਕ (ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਗੋਂਦ) ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

'ਜਿਨੁ ਸਚੁ ਪਲੈ ਹੋਇ' ਨਾਟਕ ਦਾ ਨਾਇਕ ਕੌਣ ਹੈ ? ਉਸ ਦਾ ਚਰਿਤਰ-ਚਿਤਰਨ ਕਰੋ। 10

4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਪੰਜ** ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਗੜੇ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਜਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਕੀ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ?

(ਅ) ਹਾਸ਼ਮ ਰੱਬ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

(ੲ) ਅਹਿਮਦਕਾਰ ਸੱਸੀ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ?

(ਸ) ਫ਼ਜ਼ਲ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿੱਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਵਿ-ਅੰਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ?

(ਹ) 'ਜਿਨੁ ਸਚੁ ਪਲੈ ਹੋਇ' ਨਾਟਕ ਦਾ ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ ?

(ਕ) ਅਲਾਉਦੀਨ ਨੇ ਕਾਜੀ ਨੂੰ ਕੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ?

(ਖ) ਅਮਰ ਤੇ ਜੋਗੀਆਂ ਦੀ ਝੜਪ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ?

(ਗ) ਨਾਟਕ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜੋਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ? $2\times5=10$

5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਚਾਰ** ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਪੂਰਵ ਨਾਨਕ ਕਾਲ ਜਾਂ ਆਦਿ ਕਾਲ (1500 ਈ.) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਜੇ ਵੀਰ ਕਾਵਿ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(ਅ) 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਜੰਗਨਾਮੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ?

(ੲ) ਜੰਗਨਾਮਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਫਰੰਗੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕੀ ਹੈ ?

(ਸ) ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਬਰਖ਼ੁਰਦਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਕਿੱਸੇ ਲਿਖੇ ?

(ਹ) ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਲਿਖੋ।

(ਕ) 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਸੱਸੀ-ਪੁੰਨੂੰ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ। $5\times4=20$

6. ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਰੀਤੀ ਸੰਪਰਦਾਇ

(ਅ) ਔਚਿਤਯ ਸੰਪਰਦਾਇ। 10

7. ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਸਾਹਿਤ-ਰੂਪ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

(i) ਸ਼ਲੋਕ

(ii) ਕਿੱਸਾ। 10